AİLE MAHREMİYETİ

Allah Resûlü (sav), halasının kızı Zeyneb bnt. Cahş'la yaptığı evlilik münasebetiyle verdiği düğün yemeğine ashâbını davet etmişti. Davetlilerin çoğu yemekten sonra ayrıldığı hâlde birkaç kişi orada kalmıştı. Bu uzun misafirlikten rahatsız olan fakat hayâ ve nezaketinden dolayı da onlara bir şey söyleyemeyen Peygamberimiz, oradan ayrılıp diğer eşlerinin yanına uğradı ve selâm verip hatırlarını sordu. Onlar da tebriklerini dile getirdiler.

Bir süre sonra düğün evine dönen Hz. Peygamber, o kişilerin hâlâ orada olduklarını görünce Hz. Âişe'nin odasına yöneldi. Daha sonra misafirlerin gittiği haber verilince odasına dönmek için yürüdü. Nihayet ayağını kapının eşiğine koyunca, bir ayağı içeride diğer ayağı dışarıda iken, müminlere Hz. Peygamber'in evine misafir olma ve hanımlarından bir şey isteme âdâbını öğreten şu âyet indi:

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ اِلَّٓا اَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ اِلٰى طَعَامٍ غَيْرَ نَاظِرِينَ اِنٰيهُ
وَلٰكِنْ اِذَا دُعيتُمْ فَادْخُلُوا فَاِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَأْنِسينَ لِحَديثٍ اِنَّ ذٰلِكُمْ كَانَ
يُؤْذِي النَّبِيَّ فَيَسْتَحْي مِنْكُمْ وَاللّٰهُ لَا يَسْتَحْي مِنَ الْحَقِّ وَاِذَا سَاَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسْـَٔلُوهُنَّ
مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذٰلِكُمْ اَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا كَانَ لَكُمْ اَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللّٰهِ وَلَا
اَنْ تَنْكِحُوا اَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِه اَبَدًا اِنَّ ذٰلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللّٰهِ عَظيمًا

“Ey iman edenler! Yemek için çağrılmaksızın ve yemeğin pişmesini beklemeksizin (vakitli vakitsiz) Peygamber'in evlerine girmeyin, çağrıldığınız zaman girin. Yemeği yiyince de hemen dağılın. Sohbet için beklemeyin. Çünkü bu davranışınız Peygamber'i rahatsız etmekte, fakat o sizden de çekinmektedir. Allah ise gerçeği söylemekten çekinmez. Peygamber'in hanımlarından bir şey istediğiniz zaman perde arkasından isteyin. Böyle davranmanız hem sizin kalpleriniz hem de onların kalpleri için daha temizdir. Allah'ın Resûlü'ne rahatsızlık vermeniz ve kendisinden sonra hanımlarını nikâhlamanız ebediyen söz konusu olamaz. Çünkü bu, Allah katında büyük bir günahtır.”[1]

İslâm öncesi Arap toplumunda, özel hayatın mahremiyetine fazla önem verilmediği için insanlar bazen birbirlerinin evlerine izin istemeden girer ve

[1] Ahzâb, 33/53.

başkalarının mahrem hâllerine şahit olmakta bir sakınca görmezlerdi. Özellikle aile mahremiyetini hiçe sayan bu tutum yukarıdaki âyet inene kadar devam etti.

“Hicab Âyeti”olarak da bilinen bu âyette, Hz. Peygamber'in şahsında, bir yandan davet ve davete icabetle ilgili konularda müminlerin dikkat etmeleri gereken hususlar açıklanırken, diğer yandan, özel hayatın mahremiyetine dikkat çekilerek evlere izin istemeden girilmemesi gerektiği vurgulanmaktadır. Çünkü bu, hem dışarıdan gelenler hem de içeridekiler açısından daha nezih bir davranıştır.

Özellikle ev içindeki rahat ortamda istediği gibi davranan aile üyelerinin, kapı yerine perdelerin bulunduğu Hz. Peygamber döneminde, eve izinsiz girilmesinden ne kadar rahatsız oldukları tahmin edilebilir. İşte Cenâb-ı Hak Hz. Peygamber'in ev mahremiyeti konusunda yapmış olduğu bu ikazla aslında bütün müminleri, özel hayatın mahremiyetine saygı göstermeleri konusunda uyarmaktadır. Peygamber Efendimiz de (sav),

إِذَا اسْتَأْذَنَ أَحَدُكُمْ ثَلاَثًا فَلَمْ يُؤْذَنْ لَهُ ، فَلْيَرْجِعْ

“Sizden biriniz üç kere izin istediği zaman kendisine izin verilmezse hemen geri dönsün.”[2] buyurarak evlere ancak izin alınarak girilmesinin gerekliliğine vurgu yapmıştır.

Ancak özel hayatın saygınlığı konusunda câhiliye döneminde görülen özensizliğin ilgili âyetin inişinden sonra da zaman zaman devam ettiği, ensardan bir hanımın Peygamberimize yaptığı şu şikâyetten anlaşılmaktadır: “Ey Allah'ın Resûlü! Ben evimde bazen öyle bir hâlde bulunuyorum ki çocuğum ve babam da dâhil, hiç kimsenin beni o hâlde görmesini istemiyorum. Fakat bazen ailemden biri ansızın gelip içeri dalıyor.”[3]

İşte bu gibi şikâyetlerin çoğalmasından sonra Nûr sûresindeki konuyla ilgili âyetler nâzil oldu. Bu âyetlerde, özel hayatın dokunulmazlığını düzenleyen şu kurallar yer almaktaydı:

1. Geldiğini fark ettirmedikçe ve selâm vermedikçe başkalarının evlerine girilmeyecek,[4]

---

[2] Buhârî, İsti’zân, 13.

2. Evde kimse bulunmazsa izin verilmedikçe içeriye girilmeyecek; eğer 'Geri dönün!' denilirse hemen dönülecek,[5]

3. Mümin erkekler de mümin kadınlar da gözlerini harama bakmaktan sakınacaklar ve ırzlarını koruyacaklar.[6]

Ayrıca özel hayata ve mahremiyete saygı sadece yabancılara karşı gösterilmesi gereken bir tutum olmadığı için Cenâb-ı Hak, aynı aile içindeki bireylerin de bu konuda dikkatli olmalarını şu âyetle emretmiştir:

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا لِيَسْتَأْذِنْكُمُ الَّذينَ مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ وَالَّذينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلٰثَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ صَلٰوةِ الْفَجْرِ وَحينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهيرَةِ وَمِنْ بَعْدِ صَلٰوةِ الْعِشَاءِ ثَلٰثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ طَوَّافُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلٰى بَعْضٍ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيَاتِ وَاللّٰهُ عَليمٌ حَكيمٌ

“Ey iman edenler! Ellerinizin altında bulunanlar (köleleriniz) ve içinizden henüz bulûğ çağına ermemiş olanlar, günde üç defa; sabah namazından önce, öğleyin (dinlenmek için) elbiselerinizi çıkardığınız zaman ve yatsı namazından sonra (yanınıza gireceklerinde) sizden izin istesinler. Bu üç vakit sizin için mahrem vakitlerdir. Bu vakitlerin dışında ne size, ne onlara bir günah vardır. Birbirinizin yanına girip çıkabilirsiniz. Allah, âyetlerini size işte böylece açıklar. Allah, hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.”[3]

Toplumda ilk eğitim yuvasının aile olduğu dikkate alınırsa, aile bireylerinin birbirleriyle ilişkilerinde özenli olmaları, böyle ailelerden oluşan bir toplumda özel hayatın mahremiyetine ne denli saygı gösterileceğinin bir göstergesidir.

İslâm dini, bir taraftan evlenip huzurlu bir yuva kurarak toplumun temeli olan ideal aile ortamlarının oluşturulmasını tavsiye ederken, diğer taraftan aile mutluluğunun devamı ve iyi nesillerin yetişmesi için bu ortamın her türlü tehlikeden korunmasının gereğine işaret etmiştir. Bu tehlikelerin en başında da özel hayatın mahremiyetine yönelik müdahaleler gelmektedir.

---

[3] Nûr, 24/58.

Bireyin ve ailenin özel hayatı mahrem, yani saygın ve gizlidir. Kişiye ve aileye özel bazı hususların başkaları tarafından bilinmesi ve araştırılması, dinen, hukuken ve ahlâken doğru değildir. Çünkü bireyin özel hayatını ilgilendiren şeylerin ve aile üyelerinin kendi aralarında paylaştıkları her türlü ilişkinin başkaları tarafından öğrenilmesi ve diğer insanlara nakledilmesi özel hayata, dolayısıyla da kişilik haklarına müdahaledir.

Ailenin mahremiyetini korumak ve bununla ilgili ortaya konmuş olan İslâmî prensiplere riayet etmek, başta eşler olmak üzere öncelikle bütün aile bireylerine düşen bir sorumluluktur. Allah Teâlâ eşlerin, birbirlerinin sırlarını ve kusurlarını örten ve koruyan birer elbise/örtü mesabesinde olduklarından bahisle,

هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَاَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ

"...Onlar sizin için bir elbise, siz de onlar için bir elbisesiniz."[4] buyurmuştur.

Sevgili Peygamberimiz de,

إِنَّ مِنْ أَعْظَمِ الأَمَانَةِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الرَّجُلَ يُفْضِى إِلَى امْرَأَتِهِ وَتُفْضِى إِلَيْهِ ثُمَّ يَنْشُرُ سِرَّهَا

"Kıyamet günü Allah katında (hesabı sorulacak) en büyük ihanetlerden biri, kişinin eşiyle birlikte olduktan sonra onun sırrını ifşa etmesidir."[5] buyurarak, bu gizliliği korumanın önemine dikkat çekmiştir.

Hz. Peygamber ile eşleri arasında geçen ve detayları Tahrîm sûresinin başındaki âyetlerde anlatılan bir hadise münasebetiyle Allah Teâlâ müminlere aile sırlarının ifşa edilmesini yasaklamış,[10] böylece iki mahrem arasında kalması gereken bir sırrın diğer şahıslara intikalinin iyi bir davranış olmadığını bildirmiştir. Bu hadisede Hz. Peygamber, eşlerinden birine gizli bir şey söylemiş, o da bunu diğer eşlerden birine söylemişti. Cenâb-ı Hakk'ın, Hz. Peygamber'i haberdar etmesiyle durum ortaya çıkmış ve Allah bu iki hanımı tevbeye davet etmişti.[11]

---

[4] Bakara, 2/187.
[5] Müslim, Nikâh, 124.

İslâm dininin özel hayatın saygınlığına atfettiği bu önem bize, birbirlerine çok yakın olan eşler arasında bile dikkat edilmesi gereken bazı incelikler olduğunu göstermektedir. Eşlerin, birtakım vehimlerle, karşılıklı güveni zedeleyecek şekilde birbirlerini takip edip gizli gizli kontrol etmeleri buna örnek verilebilir. Sevgili Peygamberimiz, uzun bir yolculuktan sonra evine dönen bir erkeğin, ailesinin kendisine ihanet edip etmediğini öğrenmek veya onların kusurlarını araştırmak maksadıyla evine geceleyin ansızın girmesini yasaklamıştır.[12]

Ayrıca o,

إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ ، فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ ، وَلاَ تَحَسَّسُوا ، وَلاَ تَجَسَّسُوا ، وَلاَ تَحَاسَدُوا ، وَلاَ تَدَابَرُوا ، وَلاَ تَبَاغَضُوا ، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا

"Zandan sakının. Çünkü zan, yalanın ta kendisidir. Birbirinizin konuştuğuna kulak kabartmayın, birbirinizin özel hâllerini araştırmayın, birbirinizle üstünlük yarışına girmeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize kin beslemeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları! Kardeş olun!"[6] buyurmuştur.

Özel hayatın başkaları tarafından araştırılması ve ifşa edilmesinin temel sebebi insanda fıtrî olarak var olan merak duygusudur. Ancak bu duygu şahısların özel hayatına uzandığında, onların kişiliklerini zedeleyici ve onurlarını yaralayıcı bir niteliğe dönüşür. İşte insandaki merak duygusunun kötüye kullanılması "tecessüs" adını almakta ve Yüce Yaratıcı, ***"Birbirinizin gizliliklerini ve kusurunu araştırmayın."*** uyarısıyla bunu yasaklamaktadır. Hemen arkasından da ***"Biriniz diğerini arkasından çekiştirmesin."*** buyurarak tecessüs ile gıybet arasında yakın bir bağın bulunduğuna işaret etmektedir. Diğer yandan Hz. Peygamber'in,

مِنْ حُسْنِ إِسْلاَمِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَا لاَ يَعْنِيهِ

"Kişinin kendisini ilgilendirmeyen şeylerden uzak durması, iyi bir Müslüman olduğunu gösterir."[7] hadisi âdeta bu âyetlerin tefsiri mahiyetindedir.

---

[6] Buhârî, Edeb, 57

[7] Muvatta', Hüsnü'l-hulk, 1.

Sevgili Peygamberimiz özel hayatın mahremiyetine verdiği önemi sözlü beyanları yanında uygulamalarıyla da bizzat göstermiştir. Nitekim Ebû Hüreyre'nin anlattığına göre, Resûl-i Ekrem bir gün evindeyken bir adamın gizlice evin içini gözetlediğini fark etmiş ve bu davranışa son derece hiddetlenmişti. Elindeki, saçlarını taramakta kullandığı demir mil ile adamın üzerine yürümüş,[16]adam da dönüp kaçmıştı. Özel hayatın mahremiyetini ihlâl eden bu adam Rasûlullah'ı öfkelendirmişti.

Sahâbîler huzuruna girdiğinde o, evini gözetleyen Hakem b. Ebu'l-Âs isimli bu kişiye öfkeyle beddua ediyordu. Rahmet Peygamberi'nin bedduasına çok nadir şahit olan ashâb, durumu öğrendiklerinde kendileri de hiddetlendiler ve onlar da beddua etmek istediler. Ancak Resûl-i Ekrem buna müsaade etmedi.[17]

Hadis ve fıkıh kitaplarında başkasının evini gözetleyen kimsenin cezasıyla ilgili anlatılanlar aslında bu olayla ilgilidir. Olayda adı geçen Hakem b. Ebu'l-Âs, Mekke döneminde Allah Resûlü'ne inanmayıp ona güçlük çıkaran, Müslüman olduktan sonra da Hz. Peygamber'in öğretisini gerçek mânâda özümseyememiş bir kimsedir.

Konuyla ilgili âyet ve hadislerden anlaşılacağı gibi başkalarının evinin içine izinsiz olarak göz atılmamalı, eve girmeden önce mutlaka izin istenmelidir.

لاَ يَحِلُّ لِامْرِئٍ أَنْ يَنْظُرَ فِى جَوْفِ بَيْتِ امْرِئٍ حَتَّى يَسْتَأْذِنَ فَإِنْ نَظَرَ فَقَدْ دَخَلَ

"Hiç kimsenin izinsiz olarak bir başkasının evinin içine bakması helâl değildir. Eğer bakarsa (eve) girmiş demektir..."[8] buyuran Peygamberimiz, kapı yerine perdenin kullanıldığı, çoğu zaman onun da bulunmadığı bir dönemde, birini ziyarete gittiğinde kapının tam karşısında değil de sağ veya sol kenarında durur, selâm vererek girmek için izin isterdi.[19]

Zira evin içine bakıp mahremiyeti ihlâl ettikten sonra izin istemenin bir anlamı kalmayacaktır.[20] Çünkü izin, görünmesi istenmeyen durumlara muttali olmamak için, ev sahibinin müsaadesini talep etmektir.[21] Eğer istem dışı bir bakma söz konusu ise bu durumda gözün başka tarafa çevrilmesi gerekmektedir.[22]

---

[8] Tirmizî, Salât, 148.

Özel hayatın mahremiyetini ihlâl edecek davranışlarda bulunanların gerçek mümin değil, olsa olsa münafık olabileceğini hatırlatan Hz. Peygamber, başkalarının evlerini gizlice kolaçan edenlerin cezasının, Allah tarafından rezil edilmek olduğunu şu şekilde vurgulamıştır:

يَا مَعْشَرَ مَنْ آمَنَ بِلِسَانِهِ وَلَمْ يَدْخُلِ الإِيمَانُ قَلْبَهُ لاَ تَغْتَابُوا الْمُسْلِمِينَ وَلاَ تَتَّبِعُوا عَوْرَاتِهِمْ فَإِنَّهُ مَنِ اتَّبَعَ عَوْرَاتِهِمْ يَتَّبِعِ اللَّهُ عَوْرَتَهُ وَمَنْ يَتَّبِعِ اللَّهُ عَوْرَتَهُ يَفْضَحْهُ فِى بَيْتِهِ

"Ey diliyle iman edip, kalbine iman girmemiş olan kimseler! Müslümanların gıybetini yapmayın ve onların gizli hâllerini araştırmayın. Çünkü her kim onların gizli hâllerini araştırırsa Allah da onun gizli hâlini araştırır. Allah kimin gizli hâlini araştırırsa onu evinde bile (gizlice yaptıklarını ortaya çıkararak) rezil eder."[9]

Diğer yandan özel hayatın mahremiyeti çerçevesinde insanların duyulmasından hoşlanmadıkları yahut çekindikleri konuşmalarına kulak kabartmak âhirette acıklı bir cezaya maruz kalmayı gerektirecektir. Nitekim Peygamber Efendimiz,

وَمَنِ اسْتَمَعَ إِلَى حَدِيثِ قَوْمٍ وَهُمْ لَهُ كَارِهُونَ أَوْ يَفِرُّونَ مِنْهُ ، صُبَّ فِى أُذُنِهِ الآنُكُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

"...Kim bundan hoşlanmadıkları ya da kendisinden uzaklaştıkları hâlde bir grubun konuşmalarına kulak kabartırsa, kıyamet günü kulağına kurşun dökülür..."[10] buyurarak cezanın şiddetini vurgulamaktadır. İnsanların özel hayatındaki kusurların araştırılıp ortaya dökülmesi, toplumun ahlâken yozlaşmasına yol açabilecek bir tutumdur.

Efendimiz,

إِنَّكَ إِنِ اتَّبَعْتَ عَوْرَاتِ النَّاسِ أَفْسَدْتَهُمْ أَوْ كِدْتَ أَنْ تُفْسِدَهُمْ

---

[9] Ebû Dâvûd, Edeb, 35.
[10] Buhârî, Ta'bîr, 45.

“İnsanların açıklarını, ayıplarını araştırırsan ya aralarına fesat sokmuş olursun ya da aralarında fesat çıkmasının yolunu açmış olursun.”[11] buyurarak toplumun ayıplarını araştırmayı yasaklamıştır.

Bu yüzden, “sakalından şarap damlıyor” denilerek kendisine getirilen bir adam için Abdullah b. Mes'ûd,

إِنَّا قَدْ نُهِينَا عَنِ التَّجَسُّسِ وَلَكِنْ إِنْ يَظْهَرْ لَنَا شَيْءٌ نَأْخُذْ بِهِ.

“Bizim kusur araştırmamız yasaklandı. Fakat bir suça açıkça muttali olursak onu cezalandırırız!”[12] cevabını vermiştir.

Burada dikkat çeken husus, üzerine gidip araştırılmaması ve deşifre edilmemesi gereken kusurların kişisel olması ve yapılan yanlışın başkasına zarar verici nitelikte bulunmamasıdır. Diğer şahıslara ve topluma zarar vermeyen kişisel kusurların örtülmesi ve mümkünse “iyiliği tavsiye, kötülükten sakındırma” prensibi çerçevesinde uyarılarda bulunulması dinimizin bir gereğidir.

Ancak bu tür suçların takibi için aile mahremiyetinin ve mesken masuniyetinin ihlâli doğru görülmemiştir. Bu yüzden yukarıdaki rivayetlerde görüldüğü gibi, evinde dinî bir yasağı ihlâl ettiği hâlde kimseye zararı dokunmayan bir kimsenin özel hayatı saygındır ve onun mahremiyeti de dinimize göre koruma altındadır. Şayet işlenen suç kamuyu ilgilendiriyor, yani başkalarına zarar verici bir nitelik taşıyorsa buna mâni olmaya çalışmak ve en kısa zamanda yetkilileri haberdar etmek de dinî bir görevdir. Böyle durumlarda özel hayatın mahremiyeti ve mesken dokunulmazlığı söz konusu olmaz. Ayrıca, yangın ve hırsızlık gibi derhâl müdahale edilmesi gereken zorunlu durumlarda da yabancı evlere girmek için izin alınması beklenmez.

Gizlilik hakkı yalnızca yabancı evlere izinsiz girme ve gizlice gözetleme konusuyla sınırlı olmayıp örneğin bir hadiste, izinsiz olarak başkasının kitabını/mektubunu okumak ta bu kapsamda değerlendirilmiştir.[27]

Buradan hareketle fotoğraf ya da kamera vasıtasıyla başkasının görüntülerini elde etmek, telefon ve benzeri sesli iletişim cihazlarını

[11] Ebû Dâvûd, Edeb, 37.
[12] Ebû Dâvûd, Edeb, 37.

dinlemek ve kaydetmek, internet üzerinden ve sair yollardan başkasına ait her türlü şahsî bilgi ve belge ele geçirmek gibi konuların da mahremiyet sınırları içinde olduğunu söylemek mümkündür.

Hepsi de özel hayatın mahremiyetine tecavüz olan bu eylemlerle ele geçirilen gizli bilgi ve görüntüler, ne yazık ki günümüzde popüler kültürün bir ürünü olan magazin türü programların vazgeçilmez malzemesi hâline gelmiştir. Aile yuvalarının dağılmasına, çocukların yetim kalmasına hatta cinayetlere kadar uzanan birçok olumsuzluğa yol açan bu ihlâller, özel hayatın mahremiyetinin ne kadar önemli ve dinimizin bu konuda getirdiği kuralların da ne kadar isabetli olduğunu gözler önüne sermektedir.

Netice olarak hiç kimse, başkasının özel hayatını merak edip meşru olmayan yollarla ona vâkıf olmaya çalışmamalıdır. Çünkü başkalarının gizli hâllerine ve istenmeyen durumlarına vâkıf olan bir Müslüman hem kendisi için helâl olmayan bir iş yaparak hem de onlar hakkında sû-i zanda bulunarak çifte günah işlemiş, ayrıca gördüğü şeylerden etkilenerek diğer günahlara da kapı aralamış olur.

Böylece kişiler arasında karşılıklı saygı zedelenir, komşuluk ilişkileri zarar görür. Herkesin birbirinden şüphelendiği bir güvensizlik ortamı doğar. Evli-bekâr, kadın-erkek her mümin, özel hayatın ve aile mahremiyetinin korunması konusunda büyük sorumluluk altındadır. Bu nedenle, eşler ve çocuklar önce birbirlerinin ve ailelerinin sırlarını başkalarına söylememeli, aralarındaki ilişkileri ulu orta anlatmamalıdırlar.

Sonra, toplumdaki diğer bireylerin ve ailelerin mahremiyetine saygı göstererek, onlar hakkında kötü zan ve tecessüsten uzak durmalıdırlar. Kısacası herkes kendi özel hayatına ve aile mahremiyetine başkaları tarafından gösterilmesini beklediği saygı ve hassasiyeti onlara karşı da aynen göstermelidir. Unutulmamalıdır ki konuyla ilgili ilâhî ve nebevî öğretilerin amacı, bireylerin ve ailelerin özel hayatlarını güvence altına alarak huzur, güven ve güzel ahlâkın egemen olduğu sağlıklı bir toplum oluşturmaktır.

Özel hayatın mahremiyetini ihlâlde çift yönlü bir sorumluluk söz konusudur. İlki, kişinin veya ailenin kendi özel hayatını koruma adına gerekli tedbirleri almasıdır. Bu açıdan örneğin bir evde kapıların, perdelerin kapalı tutulması, ses, kavga ve gürültü gibi başkalarının meraklı bakışlarını çekecek hususlardan sakınılması gerekmektedir. İkincisi ise başkalarının özel

hayatını izleme, gözleme, araştırma gibi İslâm'ın kesin olarak yasakladığı hareketlerden kaçınılmasıdır.

Esas olan özel hayatın saygınlığı olunca, bazı kişi ve ailelerin özel hayatlarına işleri gereği muttali olan güvenlik görevlisi ya da sağlık personeli gibi meslek erbabı da sahip oldukları özel bilgileri kimseye sızdırmamalıdırlar. Çünkü onlar iş ahlâkı gereği bu bilgileri “emanet” olarak görmeli ve emanete asla ihanet etmemelidirler.